

Echo's van de Geschiedenis: Een Onverbidelijke Aanklacht tegen Westerse Leiders

Grote taalmodellen (LLM's) zijn uniek geschikt om historische stemmen te kanaliseren. Ze combineren de brede feitelijke kennis van een historicus, het inzicht van een psycholoog in motivaties en het oor van een linguïst voor het nabootsen van stijl. Deze combinatie stelt hen in staat om geloofwaardige echo's te genereren van wat historische figuren zouden kunnen zeggen over hedendaagse uitdagingen. In die geest heb ik ChatGPT-5 gevraagd om te analyseren hoe bepaalde geselecteerde historische persoonlijkheden mogelijk zouden hebben gereageerd op de situatie in Gaza – en om na te bootsen wat zij hierover zouden kunnen hebben gezegd. Het resultaat is een onverbidelijke aanklacht tegen hedendaagse westerse leiders.

Benjamin Franklin

Benjamin Franklin (1706–1790) was een Amerikaanse drukker, schrijver, wetenschapper, uitvinder, diplomaat en staatsman, erkend als een van de Founding Fathers van de Verenigde Staten.

Vrienden,

Wanneer ik de berichten uit Gaza aanschouw, vult mijn hart zich met verdriet en mijn geest met verontwaardiging. Hier zien we niet de rampspoed van een ongeluk, maar het wrede ontwerp van mensen: gezinnen die verhongeren, niet door een mislukte oogst, maar door de opzettelijke sluiting van poorten; kinderen die verpletterd worden onder instortende muren, niet door aardbevingen, maar door het gebulder van artillerie; ziekenhuizen die in graven veranderen, scholen in as en huizen in stof.

Is dit het resultaat van beschaving? Zijn dit de vorderingen van een volk dat aanspraak maakt op verlichting? Nee – het is een duidelijke terugval naar barbaarsheid, beschilderd met vuur en hongersnood.

Ik vraag jullie, welke mens, die nog een sprankje menselijkheid in zijn borst draagt, kan zulke daden aanschouwen zonder dat zijn geweten terugdeinst? Het vermoorden van onschuldigen is een misdaad die tot de hemel schreeuwt; het massaal doen is zonde op zonde stapelen totdat de aarde zelf kreunt onder het gewicht.

Soms wordt ons verteld dat deze dingen noodzakelijk zijn, dat ze worden gedaan in naam van veiligheid of staatsbelang. Laten we duidelijk zijn: geen veiligheid wordt gekocht met het slachten van baby's; geen staatsbelang kan de

langzame marteling van honger die aan de weerlozen wordt opgelegd rechtvaardigen. Zulke argumenten zijn slechts de mantels van tirannie.

Ik zeg jullie, zwijgen in het aangezicht van dergelijk kwaad is op zichzelf een vorm van schuld. Weten van deze gruwelen en rusten in comfort is eraan deelnemen. Onze plicht, als mannen en vrouwen die deugd waarderen en vrijheid koesteren, is om onze stem te verheffen, wreedheid bij haar ware naam te noemen en met al onze vermogens de verspreiding van deze onmenselijkheid te weerstaan.

Want de test van ons karakter, landgenoten, ligt niet in hoe we de machtigen behandelen, maar in hoe we de zwakken verdedigen. En als we nu wankelen, zal de geschiedenis ons niet vrijpleiten; de nakomelingen zullen ons niet vergeven; en de Voorzienigheid zelf zal tegen ons getuigen.

Hoofdman Seattle

Hoofdman Seattle (1786–1866) was een gerespecteerde leider van de Duwamish- en Squamish-volkeren in het noordwesten van de Stille Oceaan.

Mijn woorden worden gedragen door de wind, maar het verdriet dat ze dragen is zwaar. Ik hoor de kreten van de kinderen in Gaza. Hun stemmen zijn zwak van honger. Hun ogen worden dof, hoewel ze jong zijn. Ik zie vernietigde huizen, scholen en ziekenhuizen die tot stof zijn gereduceerd. Ik zie het land bevuurd met het verdriet van moeders en vaders.

Deze dingen doorboren het hart van elke eerlijke man en vrouw. Het zien van onschuldigen die verhongeren is een wond voelen in je eigen vlees. Het zien van vuur dat neerdaalt op de woningen van gezinnen is weten dat de belofte van de wereld is verbroken.

Eerst komt het verdriet, als een lange schaduw die niet optrekt. Dan komt de woede, als een storm die oprijst uit de zee. Want zulke wreedheid is niet het werk van de Grote Geest, noch van de aarde. Het is het werk van mensenhanden. En wat door handen is gemaakt, kan door handen ongedaan worden gemaakt.

Uit dit verdriet en deze woede komt een gebod. Het is niet het gebod van heersers, noch van legers. Het is het gebod van de geest die al het leven verbindt. Het zegt: dit mag niet zo zijn. Het zegt: zwijgen is instemmen, wegstijgen is verraad.

Alle volkeren zijn verbonden, als draden in één gewaad. Als één draad scheurt, verzwakt het hele gewaad. Als één kind schreeuwt en niemand antwoordt, krimpt het hart van de hele mensheid.

Daarom zeg ik: laten we niet wegstijgen. Laten we onze gezichten niet afwenden van het lijden van de onschuldigen. Laten we spreken, handelen, naast

de gebrokenen staan, Want alleen door hen te verdedigen, verdedigen we onszelf, En alleen door hen te eren, eren we de Grote Geest van het leven.

Abraham Lincoln

Abraham Lincoln was de 16e president van de Verenigde Staten, een autodidacte advocaat en staatsman die de Unie behield tijdens de Burgeroorlog, de slavernij afschafte met de Emancipatieproclamatie en een blijvend symbool werd van gelijkheid, gerechtigheid en morele vastberadenheid.

Mijn vrienden,

Het is een harde waarheid waarmee we worden geconfronteerd – dat in onze eigen tijd de kreten van onschuldigen ons bereiken uit Gaza, waar honger aan kinderen wordt opgelegd, waar de bommen van oorlog niet alleen op legers vallen maar op moeders en zonen, vaders en dochters, waar de huizen van de armen, de scholen van de jongeren en de ziekenhuizen van de zieken tot puin zijn gereduceerd. Dit zijn niet de vruchten van gerechtigheid; dit zijn de tekenen van wreedheid.

Geen natie, noch enig volk, kan aanspraak maken op rechtschapenheid terwijl het de heiligheid van het menselijk leven vertrapt. We zijn allemaal verbonden door de evidente waarheid dat iedere persoon het beeld van de Almachtige draagt, en het onrechtvaardig verwonden van één is het verwonden van ons allemaal.

Laten we geen volk worden met verharde harten, dat lijden kan aanschouwen en toch wegkijkt. Laten we eerder een volk zijn wier geweten ontwaakt, dat niet kan horen van de honger van een kind zonder brood voor hem te eisen, dat niet de vernietiging van een huis kan zien zonder onderdak te eisen, dat niet kan kijken naar het bloedbad van onschuldigen zonder vrede te eisen.

De test van onze gedeelde menselijkheid ligt niet in of we rouwen om de onzen, maar in of we rouwen om allen. Als we in het licht van gerechtigheid willen wandelen, dan moeten we met één stem zeggen: deze dingen moeten stoppen. Het werk van bommen moet wijken voor het werk van barmhartigheid, de hand die slaat moet wijken voor de hand die geneest.

De wereld zal weinig aandacht schenken aan, noch lang onze woorden herinneren, maar zal nooit vergeten wat we hebben toegestaan of verboden in het licht van dergelijk onrecht. Mogen we trouw worden bevonden, niet in stilte, maar in standvastig getuigenis van de waardigheid van iedere menselijke ziel.

James Connolly

James Connolly was een Ierse republikein, socialist en vakbondsleider die vocht voor de arbeidersklasse en in 1916 werd geëxecuteerd voor zijn rol in de Paasopstand.

Kameraden!

Kijk naar Gaza. Zie de hongerende kinderen, de huilende moeders, de vaders die in het puin graven naar de gebroken lichamen van hun zonen en dochters. Dit is geen oorlog – dit is moord, helder en koud.

Ze bombarderen huizen. Ze bombarderen scholen. Ze bombarderen ziekenhuizen. Ze noemen het veiligheid. Ik noem het barbaarsheid.

En wat doen we – werkeloos blijven terwijl onschuldigen worden afgeslacht? Stilzitten terwijl de sterken de zwakken verpletteren? Stil zijn is aan de kant van de onderdrukker staan. Spreken, handelen, weerstand bieden – dat is de plicht van elke eerlijke arbeider, van elk waarachtig mens.

De heersers van de wereld vergoelijken dit bloedbad. Ze voeden het, bewapenen het, zegenen het. Waarom? Omdat ze ervan profiteren. Omdat de levens van de armen, of het nu in Dublin of Gaza is, niets betekenen voor de heren van het imperium.

Maar wij – wij die honger kennen, die het juk van tirannie op onze nek kennen – wij kunnen niet weggijken. De kreet van Gaza is onze kreet. Hun strijd is onze strijd. Hun doden worden door ons beweend als de onzen.

Laat het bekend zijn: geen vlag, geen imperium, geen regering kan het massaal vermoorden van kinderen rechtvaardigen. Geen zaak kan de hongersnood van een volk verontschuldigen. De mensheid zelf eist een opstand tegen dergelijke misdaden!

Laten we onze stemmen verheffen. Geef geen rust, vrede of dekking aan hen die het bloedbad rechtvaardigen. Laten we verklaren dat het bloed van Gaza schreeuwt, en wij zullen niet zwijgen.

Zolang één kind verhongert onder de belegering, is niemand van ons vrij. Zolang bommen op onschuldigen vallen, is beschaving een farce. Onze plicht is duidelijk: solidariteit met de onderdrukten, verzet tegen de onderdrukker, gerechtigheid voor Gaza, gerechtigheid voor allen.

Albert Einstein

Albert Einstein (1879–1955) was een in Duitsland geboren theoretisch fysicus, Nobelprijswinnaar en uitgesproken humanist wiens wetenschappelijke genialiteit de moderne fysica hervormde en wiens morele stem nationalisme, militarisme en onrecht in al zijn vormen veroordeelde.

Aan het geweten van de mensheid,

Ik kan niet zwijgen terwijl Gaza tot puin wordt gereduceerd. Meer dan zestigduizend mannen, vrouwen en kinderen zijn gedood. Gezinnen verhongerden,

ziekenhuizen worden gebombardeerd, scholen en huizen worden weggevaagd. Dit is geen verdediging. Het is vernietiging.

Decennia geleden waarschuwde ik dat het gebruik van terreur en de weg van meedogenloos nationalisme de morele fundamenteën van het Joodse volk zouden vernietigen. Toen het bloedbad van Deir Yassin plaatsvond, sprak ik over “terroristische bendes” en het gevaar dat ze vormden. Wat toen een waarschuwing was, is nu een monsterlijke realiteit geworden: een staat die oorlog voert tegen een gehele burgerbevolking.

Laten we duidelijk spreken. Honger opleggen aan kinderen, explosieven laten neerkomen op de weerlozen, steden tot ruïnes reduceren – dit is barbaarsheid. Het maakt niet alleen degenen die het plegen te schande, maar ook degenen die het rechtvaardigen of zwijgen.

De Joodse traditie die ik eerbiedig, beveelt gerechtigheid, compassie en eerbied voor het leven. Wat in Gaza wordt gedaan, is het tegenovergestelde: het is een verraad aan die erfenis en brengt de morele status van de hele mensheid in gevaar.

Ik doe een oproep aan iedere persoon met een geweten: weiger medeplichtigheid. Veroordeel deze wreedheid. Eis een einde aan de machine van de dood. De toekomst kan niet worden gebouwd op de graven van onschuldigen.

Als we nu niet handelen, zal de afgrond waar we in staren niet alleen die van Gaza zijn – het zal de onze zijn.

Hannah Arendt

Hannah Arendt (1906–1975) was een Joods-Duitse politieke filosofe, bekend om haar analyses van totalitarisme, macht en morele verantwoordelijkheid, en een felle criticus van zionisme en nationalisme.

Wat we vandaag confronteren is geen tragedie in de antieke zin, waarbij blind noodlot zowel onschuldigen als schuldigen treft. Wat we confronteren is de opzettelijke oplegging van ellende – honger gebruikt als wapen, bommen die neerkomen op huizen, scholen en ziekenhuizen, hele gemeenschappen gereduceerd tot puin. Dit zijn geen ongelukken. Het zijn de resultaten van politieke wil, van mensen en instellingen die beslissingen nemen die levens doven met volledige wetenschap van wat ze doen.

Getuige zijn van zulke daden en ze “veiligheid” of “noodzakelijkheid” noemen, is het taal zelf corrumperen. Woorden worden verdraaid totdat ze niet langer de waarheid dienen, maar instrumenten van rechtvaardiging worden. En met deze corruptie komt een dieper gevaar: dat mensen, zelfs zij die beter weten,

leren om naar de horror te kijken zonder verontwaardiging en naar onrecht zonder protest.

Als Jood kan ik de bittere ironie niet negeren: een volk dat ooit onderworpen was aan de meest radicale ontkenning van zijn menselijkheid, tolereert nu, ja zelfs legt op, de vernietiging van het bestaan van een ander volk. Dit is niet de vervulling van de Joodse geschiedenis, maar haar verraad. Zionisme beloofde een toevluchtsoord en een vernieuwing van het politieke leven; in plaats daarvan heeft het een apparaat van overheersing voortgebracht dat het morele fundament zelf aantast waarop het beweert te staan.

Het geweten, als het niet tot zwijgen is gebracht, komt hiertegen in opstand. Het eist dat we dingen bij hun ware naam noemen: hongerende kinderen zijn geen collaterale schade; het bombarderen van burgers is geen verdediging; de vernietiging van de levensmiddelen van een volk is geen overleving. Het accepteren van deze leugens is het opgeven van de menselijke band die elk leven met alle anderen verbindt.

Wat overblijft is dus de eis van verantwoordelijkheid. Geen sentimenteel medelijden, maar de harde en onverbidelijke weigering om barbarij te laten vermommen als staatsbelang. Wij zijn verantwoordelijk – ieder van ons – voor wat we in onze naam tolereren. En tegenover de ruïnes van Gaza moeten we zeggen: genoeg.

Nelson Mandela

Nelson Mandela was een Zuid-Afrikaanse vrijheidsstrijder, anti-apartheid revolutionair en de eerste zwarte president van zijn land, die een wereldwijd symbool werd van gerechtigheid, verzoening en menselijke waardigheid.

Mijn broeders en zusters,

Er zijn momenten in de geschiedenis waarop het lijden van anderen ons met zoveel kracht roept dat stilte verraad wordt. De verwoesting in Gaza is zo'n moment. We zien kinderen die verhongeren, niet omdat de natuur heeft gefaald, maar omdat voedsel hen opzettelijk wordt onthouden. We zien huizen, scholen en ziekenhuizen tot puin gereduceerd, niet per ongeluk, maar door opzet. We zien gezinnen die rouwen om hun doden, zich afvragend of morgen hen ook zal opeisen.

Als Zuid-Afrikanen kennen we dit verhaal. We weten wat het betekent om te horen dat onze levens opofferbaar zijn, dat onze menselijkheid vertrap kan worden, dat onze waardigheid afgenomen kan worden. Generaties lang hebben we een systeem verdragen dat ons minder dan mens verklaarde. Toch hebben we, door strijd en solidariteit van miljoenen over de hele wereld, gezegevierd.

Daarom herkennen we in de strijd van het Palestijnse volk een echo van de onze. Hun pijn is ons vertrouwd. Hun onderdrukking herinnert ons aan ons verleden. En zoals de wereld naast ons stond, zo moeten wij naast hen staan.

We moeten zonder aarzeling zeggen: de veiligheid van geen enkel volk kan worden gekocht ten koste van de vernietiging van een ander volk. Geen vrede kan worden gebouwd op de graven van onschuldige kinderen. Geen vrijheid is echt als die rust op de ontkenning van het recht van een ander om in waar- digheid te leven.

Het geweten van de wereld wordt vandaag op de proef gesteld. Het wordt ge- test in elke bom die op Gaza valt. Het wordt getest in elk kind dat hongerig naar bed gaat. Het wordt getest in elke stem die stilte kiest boven waarheid. En ik zeg jullie: we mogen niet falen in deze test.

Laten we duidelijk zijn: het Palestijnse volk vraagt niet om medelijden. Het eist gerechtigheid. Het eist het recht om vrij te leven op hun eigen land, om hun kinderen in veiligheid groot te brengen, om te dromen van een toekomst die niet wordt gekenmerkt door angst, maar door hoop. Dit zijn geen privileges. Dit zijn de onvervreemdbare rechten van ieder mens.

Toen we tegen apartheid vochten, werden we gesteund door de wetenschap dat gerechtigheid vertraagd kan worden, maar niet voor altijd ontkend kan worden. Diezelfde waarheid behoort toe aan het Palestijnse volk. Hun vrij- heid, hoewel vandaag onderdrukt, is geschreven in het lot van de mensheid.

Daarom roep ik alle eerlijke mannen en vrouwen op, in elk land en elke natie: kijk niet weg. Laat onverschilligheid jullie harten niet verharderen. Blijf stand- vastig in solidariteit. Verhef jullie stemmen voor vrede. Werk onvermoeibaar voor gerechtigheid.

Want zolang het Palestijnse volk niet vrij is, blijft onze wereld geketend. En zo- lang ieder kind, of het nu in Gaza is of elders, niet kan ontwaken in een dag van vrede, kan niemand van ons beweren volledig vrij te zijn.

Fidel Castro

Fidel Castro was de revolutionaire leider van Cuba die in 1959 een door de VS gesteunde dictatuur omverwierp en het land bijna vijf decennia lang bestuurde, en een wereldwijd symbool werd van anti-imperialisme en socialistische strijd.

Kameraden, broeders en zusters, burgers van de wereld:

Wat we in Gaza zien is geen oorlog – het is uitroeiing. Het is geen verdediging – het is barbarij. Kinderen sterven van honger met berekende wreedheid, ge- zinnen worden verpletterd onder het puin van hun eigen huizen, scholen en ziekenhuizen worden tot as gereduceerd. Dit zijn misdaden die niet alleen het internationaal recht schenden, maar de geweten van de mensheid zelf.

Wat voor beschaving laat kinderen sterven van honger terwijl pakhuizen vol voedsel zijn? Wat voor macht laat bommen vallen op ziekenhuizen en durft dan te spreken van gerechtigheid of democratie? Deze daden ontmaskeren een imperium en zijn medeplichtigen – ze tonen ons de koude machinerie van overheersing, ontdaan van elk masker.

Wij, die blokkades en invasies hebben weerstaan, kennen de methoden van imperiale arrogantie maar al te goed. Maar laat me jullie zeggen, geen bom, geen honger, geen belegering kan de waardigheid van een volk dat weigert te knielen uitwissen. Gaza is vandaag niet alleen een land onder aanval; het is de spiegel die ons de morele faillissementen toont van degenen die beweren de wereld te regeren.

En aan hen die in stilte toekijken, aan die regeringen die beven voor de macht en niets doen: de geschiedenis zal jullie niet vergeven. Het bloed van de onschuldigen schreeuwt luider dan jullie lafheid.

We zeggen, met alle kracht van onze stemmen en onze overtuiging: genoeg! De wereld moet opstaan. De belegering moet worden doorbroken. De bombardementen moeten stoppen. Voedsel, medicijnen en leven moeten Gaza bereiken, niet dood en vernietiging.

Dit is niet alleen de plicht van de Palestijnen, de Arabieren of de moslims. Het is de plicht van ieder mens dat nog een geweten heeft. De plicht om te weerstaan, te veroordelen, gerechtigheid te eisen totdat de kinderen van Gaza zonder angst kunnen slapen, totdat moeders hun zonen niet meer hoeven te begraven, totdat de mensheid zichzelf in de spiegel kan zien zonder schaamte.

Kameraden! Imperiums vallen. Bommen roesten. Maar het volk blijft.

Laten we onze stemmen verheffen zodat ze in elke hoofdstad worden gehoord: ¡Gaza leeft! ¡Palestina verzet zich! ¡En de mensheid zal zegevieren!

Che Guevara

Che Guevara was een Argentijnse marxistische revolutionair, guerrillaleider en anti-imperialist die een wereldwijd symbool werd van verzet tegen onderdrukking en onrecht.

Kameraden,

Wanneer een volk wordt uitgehongerd, wanneer bommen op hun huizen vallen, wanneer ziekenhuizen, scholen en toevluchtsoorden van het leven tot as worden gereduceerd, wordt de wereld gedwongen in de spiegel te kijken. In Gaza zien we vandaag niet alleen een oorlog, maar een misdaad tegen de mensheid zelf. Kinderen schreeuwen met lege magen terwijl de machten wegstijgen. Gezinnen worden verscheurd onder het gebrul van vliegtuigen, en hele buurten worden weggevaagd alsof ze nooit hebben bestaan.

We mogen niet toestaan dat ons geweten wordt verdoofd door de leugens van het imperium. Ze zeggen dat het “veiligheid” is, ze zeggen dat het “noodzakelijkheid” is. Ik zeg dat het moord is. Ik zeg dat het de arrogantie is van degenen die geloven dat sommige levens waardevoller zijn dan andere.

Zwijgen is medeplichtig zijn. Deze barbarij vergoelijken is onze eigen menselijkheid begraven. Elke bom die op Gaza valt, valt ook op onze waardigheid als mensen. Elk kind dat daar verhongert, is een wond in het hart van alle volken die dromen van gerechtigheid.

We zijn geroepen, kameraden, niet tot medelijden, maar tot actie. Onze solidariteit mag niet slechts woorden zijn, maar een kracht die de onderdrukten van Palestina tot elke uithoek van de aarde verenigt. Het bloed van Gaza schreeuwt om verzet, om de onwrikbare verdediging van het leven tegen de machine van de dood.

De geschiedenis zal ons vragen: waar was je toen Gaza brandde? Aan de kant van de beulen – of met het volk dat vecht voor zijn recht om te leven?

¡Altijd tot de overwinning!

Bobby Sands

Bobby Sands was een jonge Ierse republikein, dichter en gekozen parlements lid die in 1981 stierf tijdens een hungerstaking na het doorstaan van brute gevangenschap om te protesteren tegen de Britse overheersing en de ontkenning van politieke status aan Ierse gevangenen.

Ze hongeren kinderen uit om de geest van een volk te breken. Ze laten bommen vallen op scholen en ziekenhuizen om hoop tot stof te vermalen. Ze denken dat ze door huizen te vernietigen en lichamen te verpletteren de kreet van een natie om waardigheid kunnen smoren. Maar ze vergissen zich.

Elk hongerend kind, elk verscheurd gezin, elk leven dat in Gaza wordt genomen, is een wond, niet alleen voor dat land, maar voor het geweten van de hele mensheid. Geen eerlijke man of vrouw kan deze gruwel aanschouwen zonder zowel verdriet als woede te voelen. Verdriet, omdat onschuld wordt afgeslacht. Woede, omdat onrecht onder de vlag van macht marcheert.

Ik zeg jullie, geen prikkeldraad, geen bom, geen belegering kan de waarheid doden: de geest van een volk zal niet worden gedood. Degenen die dergelijke wreedheden begaan, kunnen zichzelf machtig wanen, maar de geschiedenis zal hen herinneren als lafaards die oorlog voerden tegen kinderen.

En zo rijst de eis – uit de ruïnes, uit de graven, uit de hongerige monden van de levenden: *genoeg*. Stop het bloedbad. Laat Gaza leven.